

ارزیابی و بررسی سازگاری ارقام مختلف زیتون در استان فارس

محمدرضا تسلیم پور(۱)، علی اصغر زینانلو(۲)

۱- مربی پژوهشی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی فارس، ۲- استادیار پژوهشی بخش تحقیقات باغبانی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

به منظور معرفی ارقام زیتون سازگار با اقلیمهای گرم این پژوهش در طی ۵ سال در استان فارس، شهرستان کازرون اجرا شد. ارقام بکار برده شده شامل ۱۱ رقم آربکین، آمیگدالیفولیا، بلیدی، روغنی، زرد، سویلانا، کرونائیکی، کنسروالیا، گوردال سویلانا، مانزانیلا و میشن بودند که در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی در ۳ تکرار با یکدیگر مقایسه شدند. صفات رویشی و زایشی ارقام مذکور مورد یادداشت برداری قرار گرفت. نتایج نشان داد که ارقام آمیگدالیفولیا و کنسروالیا به عنوان دومنظوره، سویلانا و مانزانیلا به عنوان کنسروی و آربکین و کرونائیکی به عنوان روغنی جهت کاشت در اقلیمهای گرم مناسب می باشند. کلمات کلیدی: زیتون، اقلیم گرم

مواد و روش ها:

این پژوهش در طی پنج سال (۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷) در محل ایستگاه تحقیقات زیتون کازرون انجام گرفت. درختان در زمان شروع پژوهش ۸ ساله و شامل ۱۱ رقم آربکین، آمیگدالیفولیا، بلیدی، روغنی، زرد، سویلانا، کرونائیکی، کنسروالیا، گوردال سویلانا، مانزانیلا و میشن بودند که در ۳ تکرار و در قالب طرح بلوک کامل تصادفی با یکدیگر مقایسه شدند. سطح مقطع تنه، رشد سرشاخه، طول میانگره، مساحت سایه انداز، زمان تمام گل، تعداد گل در گل آذین، طول گل آذین، تعداد گل کامل در گل آذین، درصد گل کامل، وزن میوه، قطر میوه، حجم میوه، وزن هسته، طول هسته، قطر هسته، حجم هسته، نسبت گوشت به هسته و درصد روغن در ماده خشک، عملکرد، درصد تشکیل میوه های شات بری، چروکیدگی میوه ها، کارائی عملکرد و حساسیت به سرمای ارقام ارزیابی شد.

نتایج و بحث:

رقم آمیگدالیفولیا بطور معنی داری سطح مقطع تنه آن از سایر ارقام کمتر بود. سطح مقطع تنه نشان دهنده قدرت رشد ارقام می باشد. مساحت سایه انداز رقم آربکین یا رقم سویلانا فاقد اختلاف معنی دار بود ولیکن بطور معنی دار از سایر ارقام بیشتر بود. مساحت سایه انداز نشان دهنده قدرت رشد و عادت رشد درخت می باشد. زمان تمام گل در رقم میشن بطور معنی داری دیرتر از رقم کنسروالیا بود ولی با سایر ارقام اختلاف معنی دار نداشت. در مناطق گرم هرچه زمان تمام گل زودتر باشد، یک مزیت محسوب می شود. بطور کل به استثناء رقم گوردال سویلانا سایر ارقام از تعداد گل کامل در گل آذین و درصد گل کامل مطلوبی برخوردار داشتند که نشان دهنده تأمین نیاز سرمایی این ارقام می باشد. وزن میوه در ارقام آمیگدالیفولیا، کنسروالیا و گوردال سویلانا بطور معنی دار از سایر ارقام بیشتر بود. قطر و حجم میوه در ارقام آمیگدالیفولیا، کنسروالیا و گوردال سویلانا بطور معنی دار از سایر ارقام بیشتر بود. نسبت گوشت به هسته در رقم مانزانیلا با ارقام سویلانا و آمیگدالیفولیا فاقد اختلاف معنی دار بود ولی با سایر ارقام اختلاف معنی دار داشت. بطور کل درشت بودن میوه، ترجیحاً گرد بودن آن و دارا بودن نسبت بالای گوشت به هسته میوه نشان دهنده ارقام مناسب برای کنسرو می باشد. عملکرد رقم کنسروالیا بطور معنی دار از سایر ارقام بیشتر بود. کارائی عملکرد در ارقام آمیگدالیفولیا و کنسروالیا بطور معنی دار بیشتر از سایر ارقام بود. عملکرد و کارائی عملکرد، مهم ترین فاکتور و نشان دهنده پرثمر یا کم ثمر بودن ارقام می باشد. ارقامی که دارای میوه درشت بوده و از طرفی از درصد روغن قابل قبولی برخوردار باشند، به علت آسانتر بودن برداشت میوه و هزینه پایین تر آن ترجیح داده می شوند. از طرفی در زیتونهای کنسروی پارامترهایی مانند شکل و اندازه، نسبت گوشت به هسته، سفتی گوشت، ضخامت پوست، اندازه و شکل هسته و طعم و مزه محصول فرآوری

شده اهمیت دارد. بنابر این در انتخاب ارقام آمیگدالیفولیا و کنسروالیا به عنوان دو منظوره و سویلانا و مانزانیلا به عنوان کنسروی تایید می گردد.

درصد روغن در ماده خشک در رقم آمیگدالیفولیا بطور معنی دار بیشتر از سایر ارقام بود. مقدار روغن در واحد سطح ارقام آمیگدالیفولیا و کنسروالیا با ارقام آربکین و کرونائیکی فاقد اختلاف معنی دار ولیکن از سایر ارقام بطور معنی دار بیشتر بود. بطور کل، مهم ترین فاکتور برای ارقام روغنی درصد روغن در ماده خشک می باشد و نشان دهنده ارقام مناسب برای روغن می باشد.

منابع:

Costagli, G., R. Gucci & H. F. Rapoport. 2003. Growth and development of fruits of olive 'Frantoio' under irrigated and rainfed conditions. *Journal of Horticultural Science and Biotechnology*. 78(1): 119–124.

Lombardo, N., M. Alessandrino, G. Godino & A. Madeo. 2006. Comparative observations regarding the floral biology of 150 Italian olive (*Olea europaea* L.) cultivars. *Advances in Horticultural Science*. 20(4): 247–255.

Porlingis, I. C. & D. G. Voyiatzis. 1999. Paclobutrazol decreases the harmful effect of high temperatures on fruit set in olive trees. *Acta Horticulturae*. 474: 241–244.

Therios, I. 2009. Olives. School of Agriculture. Aristotle University. Thessaloniki. Greece

Abstract

The aim of this experiment was to introduce olive cultivars that are compatible for tropical climates. This experiment was carrying out for 5 years in Fars location. We use 11 cultivars, "Arbequina", "Amygdafolia", "Baladi", "Roghani", "Zard", "Sivilla", "Kronika", "Konservalia", "Grodal", "Manzanilla" and "Mission" were arranged in a completely randomized block design replicated 3 times for each cultivars to compare with each others. Vegetative and reproductive traits were noted. The results showed that "Amygdafolia" and "Konservalia" were suitable for oil and conserve, "Sivilla" and "Manzanilla" as conserve, "Arbequina" and "Kronika" as oil cultivars for planting in tropical climates.